II. évfolyam. 230. szám. SZABADKA, 1904. Péntek, október 7. Ára 2 fill.

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utcza 5. sz.

Juristajog és népjog.

Az a politikai harcz, mely főleg két év óta a magyar parlamentben dul, tulajdonképpeni okát a törvény és a jog közt való ellentétben birja. Ez az ellentét voltaképpen már régóta uralkodik közéletünk fölött, pártviszonyaink sokszoros átalakulását okozta, de legerősebben csak az utolsó obstrukciókor hegyeződött ki.

Az az ellentét ez, melyet a német jogi irodalomban, amint a történelmi iskola érvényre jutott, a juristajog és a népjog szembeállitása által jelöltek meg. Valamely nemzet igazi ereje népjogában van, a nemzet minden egyes tagjának ama tudatában, mi legyen tulajdonkép az egész állam, az egész társadalmi épület nemzeti alapja a helyes ösztönben, hogy ettől az alaptól egy hajszálnyit sem enged.

Ősi alkotmányunknak is ez az ereje és amily kevéssé jutottak egyes részei a nép pontos tudomására, annyira át van hatva mégis a magyar faj az alkotmány szellemétől, mely egyetlen kezessége a nemzeti sajátosság fenntartásának. Ezért az alkotmányért küzdött a magyar nép, vagyonát és vérét áldozta érte, kezdetben a keleti veszedelem ellen, mely a tatárok, azután a törökök betörésével szakadt ránk, utóbb a nyugati veszedelem ellen, mely a mohácsi vereséggel állt be.

Minden viszontagság daczára sikerült ezt az alkotmányt lényege és szelleme szerint fenntartani, sértetlenül megóvni és utolsó kialakulása Deák Ferencz kiegyezési törvényében jutott kifejezésre. Mindenki jól tudja már, hogy ez a kiegyezési törvény szószerinti szövegében nem volt jurista fogalmazás, hanem hogy Deák Ferencz hires husvéti czikkét, mely a magyar állami élet minden viszonyát behatóan megvilágitotta, paragrafusokra osztották.

Deák kiegyezési müve tehát a valóságban nem volt juristajog, hanem magyar népjog. Ez a népjog sok éven át és kivált Tisza Kálmán fuziójának kényszere által, bebizonyitotta erejét, hasznosságát a nemzet fejlődésére máig is bizonyitja. De egyszerre egy ellenzék keletkezett, mely ezt a jogot juristajogként akarja kezelni, mely a szocziális és nemzeti jog helyére a szójogot szeretné tenni, melyből mindazt ki lehet okoskodni, ami egy törekvő ellenzéknek hasznos.

Az ugynevezett mérsékelt ellenzék kezdte a népjog kezelésének ezt a módját, aztán fejére nött a függetlenségi párt, mely programmja minden pontját, melyek eddig a 67-es kiegyezés negáczióját képezték, egyszerre ebbe a kiegyezésbe próbálta belemagyarázni.

Tehát a jurista-jognak a népjog elleni harcza gyulladt ki Magyarországon, a véletlen kifejezés harcza, a jog tulajdonképeni lényege és forrása ellen. A mint a népélet fejlődik, ugy kell a jurista-jognak folyton változnia és fejlődnie, ha a népjog hü kifejezése és védelme akar lenni. De ha a juristajog erőszakosan oly dolgokat magyaráz bele formuláiba, melyek a népfognak nem felelnek meg, akkor az a jog továbbfejlődésének megakadályozása, a nép nemzeti jogának megbénitása. Ez a mostani helyzet.

Politikai mozgalmak.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest okt. 6.

Zichy János gróf szózata és a néppárt helyzetének kérdése képezi most a politikai diskusszio egyedül való tárgyát. Arról minden politikus tisztában van, hogy a nemes gróf fölhivása akadémikus jellegü csupán, arra azonban, hogy a néppárt mit fog csinálni mindenki kiváncsi. A néppárt leomlásának a viszonyokon kivül az első lökést egyik legoszloposabb tagja, *Eszterházy* Miklós Móric gróf adta, a mikor belátván azt, hogy a revizió nem vihető keresztül, kilépett a pártból. Ugyanezt cselekedte meg *Asbóth* János is, a kinek a revizió eszményének tarthatatlanságáról irott cikksorozata a Széll Kálmán kormányralépése idején nagy érdeklődést keltett. És jött a harmadik csapás. *Zichy* János gróf a néppárt volt elnöke ezidén juniusban Lakompakon kijelentette hogy a reviziót elejti és csupán a felekezetiségtelenség ellen hajlandó küzdeni. A néppárt ekkor nekirontott Zichy János grófnak, aki egy nyilatkozatban az felelte, hogy hiszen a néppárt eleddig meg sem állapitotta a revizió mérvét. Most aztán a katolikus koalició eszméjére lépett a gróf a nyilvánosság szine elé, a mit a néppárt ugy magyaráztatott, hogy nem tisztán katholikus hanem keresztény egyesülést akar a grof a németországi czentrum mintájára. Ezen aztán nyilt diskusszio indult, beleszól a vitába Csomán most vasárnap Rakovszky István is. Tudósitónknak alkalma volt a kérdésről a néppárt egyik vezető tagjával beszélhetni

Arra a kérdésre, vajjon helyeselné-e a néppárt egy centrum-párt megalakitását német mintára az illető politikus szó szerint ezeket válaszolta:

— Az eszme nem uj. Mi a néppártot 1895. évi január hónap 28-án alapitottuk meg. Az alakuló gyűlésen Eszterházy Miklós Móricz gróf palotájában, nagy vita volt azon, hogy a néppárt milyen alapra helyezkedjék. *Csernoch* János esztergomi kanonok és *Drescher* Béla bajai polgármester a mellett érvelt, hogy a néppártnak nemcsak a 67-es közjogi alapon állókat kell egyesitenie, hanem a 38-asokat is. *Zichy* Nándor gróf hevesen kelt ki a 48-asok belevonása ellen és kijelentette, hogy ha a párt igy határozna, akkor ő a szervezés munkájában nem venne többé részt. A néppártnak szerinte kormányképességre kell törekednie, egyébként pedig a 48-as alapon állók belevonása az akczióba odafönt Bécsben ellenszenvet keltene. A jelenvoltak közöttük *Rakovszky* István is leszavazták Csernoch és Drescher inditványát és az értekezlet kimondotta, hogy a néppárt tisztára 67-es alapon álló párt Mi néppártiak tehát semmiféle egyesülésbe bele nem mehetünk, mert a mi politikai dogmánk a 67 és a revizió, a melyből nem engedünk.

Ezeket jelentette ki forrásunk és ebből következik most már teljes biztossággal az, hogy *Rakovszky* István Csornón a leghatározottabban állást foglal minden olyan egyesülési törekvés ellen, a mely a néppártnak amugy is megernyedt kereteit még inkább megrontaná.

Tifuszjárvány Szabadkán.

Figyelmeztetésképen irjuk meg azt a rémhirt, hogy a tifusz Szabadkán a III. és a VIII. körben járványszerüen lépett fel. Nagyon számos megbetegedési eset fordult már elő és tekintve a terjedés körülményét, valószinü, hogy csak nagyon gondos elővigyázattal lehet megakadályozni a továbbterjedést.

Ugy a III., mint a VIII. körben a kutak vannak megfertőzve. A III. körben a nyilt kutak. Ezeket a vizmeritésnél használt edényekkel fertőzték meg. Épen ezért egyelőre ajánlatos volna ezeket a kutakat elzárni. A nyilt kutak egyáltalában veszedelmesek, s a magánkuttulajdonosok is megtehetnék, hogy fedett, szivattyus kutakat állitanának föl.

A VIII. körben veszedelmesebb a baj, mert itt minden valószinüség szerint két artézi kut van megfertőzve. Ezeknek a használatát a kitisztitásig szigoruan el kellene tiltani.

Figyelmeztetjük a közönséget, különösen a két fertőzött kör lakóit, hogy a vizet forralják föl, hütsék le s csak ezután használják ivóvizül.

LEVÉLPAPIROK ● NÉVJEGYEK ● FALRAGASZOK ● MEGHIVÓK ● LEVÉLBORITÉKOK
Jutányos árban csinos kivitelben készíti
Kladek és Hamburger könyvnyomdája
Szabadkán Batthyány-utcza 3. szám.
BÁLI JEGYEK ◄► ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK ◄► BÁLI MEGHIVÓK

Schwerer Ferenc bucsuestélye.

A vaskuti plébánosnak kinevezett Schwerer Ferencz szabadkai hitoktató és kórházi lelkésztől tegnap bucsuztak el paptársai és jóbarátai a „Bárány Szálloda“ kistermében rendezett banketten. A csaknem teljes számban megjelenő papságon kivül ott láttuk Bólits József dr. kultusztanácsost, Mamuzsich, Prokesch, Révfy, Osztrogonácz, Löschinger, Kuluncsics, Matkovics főgymnaziumi tanárokat, Meznerics Ferenc, Abrasics Antal, Krizsánovics Antal, Tillmann Zoltán, Jandek Mátyás, Czeiz Máté ügyvéd, Czeiz Lajos dr., Deli Ferenc, Jets Dezső, Schneider Miklós, Bittermann József, Schneider Bálint urakat.

Az a rokonszenv, melyet Schwerer Szabadkán eltöltött 12 évi papi müködése által magának kivivott, valóban szebbnél szebb felköszöntőkben nyilvánult meg.

A sz. györgyi plébános, Jeszenovits János ur remek beszéde nyitotta meg a hosszu sorát a dikcióknak, melyeket Czeiz Máté lapszerkesztő Bólits dr., Meznerics, Simrák, Lukácsy, Knézy intéztek a távozó jóbarát, jeles tanférfiu és a hivatásában mintaszerü paphoz.

Schwerer meghatott szavakkal mond köszönetet. Szép beszédéből itt közlünk egy bájos kis részt: «Nem ismerte a szeretetet, aki a válást kitalálta. Alig van meginditóbb jelenség, mint midőn hullik a fákról a sárga levél, a fecskék meg csapatokba verődnek fön a légben, nyugtalan röpüléssel riadnak szét: bucsuznak fészkeiktől. Vidám csicsergésök azonban már a másik házáról dalol. Együtt megy az egész család, nem hagynak maguk után semmit, magukkal viszik szivüket is egészen. Csak az érző lélekkel s dobogó szivvel ellátott ember nem tudja felejteni a régi hazát, jó barátokat. Mikor a távozás szólit, hasogató fájdalmak dulnak bennem s eszembe jut a költő, ki könyekről dalol, mikor a válás órája elkövetkezik.«

A vacsora alatt érkezett a hodsághi esperesi kerület és Bárány Gyula pacséri plébános üdvözlő távirata.

A kitünő vacsora után még sokáig együtt volt a társaság, örülve Schwerer kitüntetésén, de egyszersmind szomorkodva, hogy őt a szabadkai társadalom elvesziti.

ÁRLEJTÉSEK A MEGYÉBEN.

Ókér. (Földmozgósitásá.) Bács-Bodog vármegye alispánja szóbeli árlejtést irt ki a Jegricska ér 420 és 670 szelvényei illetőleg Szöreg-puszta és az ósoóvé—deszpotszentiváni határ között teljesitendő körülbelül 162.000 m³. föidmozgósitást igénylő medertisztogatási munkálatnak vállalati biztositására, mely folyó évi október hó 11-én d. e. 9 órakor Ókér község elöljáróságánál fog megmegtartatni. A tervek, feltételek, ugyszintén a közelebbi adatok Kulán dr. Széchényi Tamás járási főszolgabirónál valamint a VIII. ker. m. kir. kulturmérnöki hivatalnál (Budapesten, V. Báthory-u. 7. sz. a) betekinthetők illetve megtudhatók. Bánatpénz 4000 korona.

Óbecse. (Kőolaj szállitás.) Óbecse községnek az 1904/5. évre szükséglendő 100 m. m. kőolaj szállitására az árlejtés október hó 9-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki a közigazgatási biró hivatalos helyiségében, melyre az árlejtezni óhajtók azzal hivatnak meg, hogy csak szóbeli ajánlatok fogadtatnak el. Bánatpénz 200 korona. Az üres petroleumos hordók a szállitó tulajdonát képezik.

Béreg. (Jegyzői és tanitói lakás, valamint iskola épités) Béreg község elöljárósága szeptember 27-én tartott versenytárgyalást a jegyzői és tanitói lakás, valamint az iskolaépülettel járó és 45.425 kor. 97 fillérrel előirányzott munkák vállalati biztositása céljából. Ajánlatot tettek:

Schwarcz Lázár Mohács) 44570 koronával, Piri József (Apatin) 45.320 koronával és ifj. Szingen Károly 44580 koronával. Az épitést ennek alapján Schwarcz Lázár eszközli.

Apagyilkos merénylet.

Nem kisebb dologról esik szó, mint, hogy egy husz éves siheder orozva, lesből rálőtt az apjára s csak a szerencsés véletlennek tudható be, hogy a golyó nem talált halálosan. A merénylet Feketető község határában történt.

Matyinka Pável jómodu gazda szekerén fáért ment az erdőbe s mikor a megrakott szekéren haza felé indult az erdőből, egy fegyveres suhancz toppant elő és kétszer egymásután rálőtt. A golyó a gazda karjába és lágyékába furódott. A lesből támadó merénylőben a sulyosan sebesült ember a fiára, Tógyerre ismert. A sulyosan sebesült embert a szekere hazavitte s innen Tenkére vitték, a hol a községi orvos kötözte be sulyos sebeit. A fiu nyomtalanul eltünt.

Állitólag a gyilkos merénylet alapja bünös szerelmi regény. Ugyanis Matyinka Pável két év előtt egy fiatal 17 éves lányt vett feleségül s a mióta az első házasságából született fia hazakerült, bünös szerelmi viszony szövődött a felesége és a 20 éves fia között. Az öreg azonban erős, hatalmas ember, mikor nyomára jött a tiltott szerelemnek, megöléssel fenyegette az asszonyt, meg a fiát. Azóta a szerelmesek rettegésben éltek s ez birhatta rá a fiut a gyilkos merényletre.

Az apa vallomása alapján az este már jelentést tettek a nagyváradi kir. ügyészséghez.

HIREK.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Október 16. A szabadkai famunkások szakcsoportjának szüreti mulatsága a Szarvas féle vendéglőben.

November 6. és 20. Agarászversenyek.

Országos vásár. Baja, október 18—19. országos pótállatvásár.

Bajmok, október 10. pótvásár.

— **Október 6** A középületekre kitüzött gyászlobogók hirdették a magyar nemzet kegyeletének gyászát. A tizenhárom aradi vértanu emlékezetének szentelt nap gyászünnepségei bizonyitékai Szabadka mulhatatlan, erősödő magyar szabadságszeretetének.

Délelőtt tiz órakor gyászistentisztelet volt a Szt-Teréz templomban, melyet Mamuzsich Félix kanonok-plébános celebrált. A dalegyesület a mise alatt egy gregorianus misét énekelt. Mise után a magyarok Hymnuszát énekelte el.

A nagytemplomot megtöltötte a kegyelettel áldozó hazafias közönség. Ott voltak a tanintézetek ifjuságai is.

Az elemiiskolák tanulói nyolc órakor voltak a templomban gyászmisét hallgatni.

Gyászistentisztelet volt az izraelita imaházban is melyen Szinger Bernát dr. főrabbi ismertette az ifjuság előtt a nagy gyásznap jelentőségét.

—

— **Kinevezés.** *Pfeiffer* Mihály apatini tanitót a vallás és közoktatásügyi miniszter a karánsebesi polgári iskola igazgatójává kinevezte.

— **Megyei közgyülés.** Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 8-án és esetleg folytatólag 10-én közgyülést tart melyen több fontos tárgy kerül tárgyalás alá.

— **Balogh Ignác temetése.** Nagy gyászoló közönség gyült össze szerdán délelőtt tiz órakor a Teréz-körut 25. sz. házában, ahonnan kiváló földinket Balogh Ignác ügyvédet és nemes emberbarátot temették. A társadalomnak minden osztálya elhozta részvétét a koporsóhoz. Az ügyvédi kamara legelőkelőbb tagjaiból alakitotta meg a követséget, amelyet képviselőjéül küldött a temetésre s a fővárosi törvényhatóságnak is számos kiváló tagja volt a gyászolók tömegében. A jótékony egyesületek, amelyeknek Balogh Ignác áldozatkész tagja és munkása volt, küldöttséggel képviseltették magukat a temetésen. Ott voltak: Kornfeld Zsigmond, Hatvany-Deutsch Sándor és Chorin Ferenc főrendiházi tagok is, továbbá Csery Kálmán királyi táblai biró, Domony Móric és Székely Ferenc igazgatók a kereskedelmi és pénzügyi világ sok más képviselőjével, Keszler József és Strausz Adolf tanárok és számosan azok közül akik a boszniai hadjáratban bajtársai voltak a boldogultnak. Tiz órakor egyházi énekek hangjai között hozták le az udvarra a halottat egyszerü koporsójában, amelyen a maga és családja kivánságára virág nem volt. Kohn Sámuel főrabbi rögtönzött szószékről mondta el bucsuztató beszédét. Dicsérte az erős szivü bajnokot, aki a csatatéren és az élet nagy harcaiban egyforma bátorsággal küzdött s itt is, ott is megszerezte a vitézség érdemrendjét. A bucsuztató beszéd után a megboldogult öcscse és néhány barátja, aki szivéhez legközelebb állott, kivitte a koporsót a halottas kocsira s a gyászmenet hosszu kocsisora elindult a temető felé.

— **A pénzügyigazgatóság köréből.** A pénzügyminiszter *Varsányi* Lajos ungvári segélydijas pénzügyi számgyakornokot a zombori pénzügyigazgatósághoz pénzügyi számtisztté nevezte ki.

— **Elj gyzések.** Patai *Szubbotich* Bódog Szubbotich Gyula ny. járásbiró fia eljegyezte *Metzinger* Mariska kisasszonyt Szanádon. — *Lövy* Márk réva-ujfalui kereskedő eljegyezte *Steinbach* Mariska kisasszonyt Szabadkán.

— **Átutazó kivándorlók.** Hosszu kaftános nyomoruságos kinézésü családok érkeztek tegnap este Szabadkára. Romániából kivándorló galiciai zsidók voltak, mennek uj hazába megélhetést keresnt. Mintegy harmincan lehettek, lerongyoltan, éhesen lézengtek a pályaudvar helyiségeiben. Sokan az utasok közül megszánták őket és megajándékozták őket, de azért mégis éheztek, mert nem akarták megszegni vallási tilalmukat. Az éjjeli vonattal tovább utaztak a főváros felé.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszter Bács-Bodrog megye glozsáni anyakönyvi kerületébe *Manhold* Pál h. jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **Halálozás.** *Gaál* Imréné szül. Markovics Paulina, Gál Imre helybeli rendőrbiztos neje hosszas szenvedés után 35 éves korában elhunyt.

— **A kuruzslónő áldozata.** A lelketlen és haszonleső kuruzslónőktől félrevezetett hiszékeny köznépünkben még mindig gyakoriak a szomoru példaadásul szolgáló szerencsétlenségek. A rendőrség ma egy ismert kuruzslónő, Pfeifer Magdolna ujabb üzelmeiről vett tudomást, de a szerencsétlen áldozatok egyike máris elvesztette szemevilágát. Vukovics Józsefné györgyéni lakósnő a megvakult asszony, akit szembaja ellen gyógyitott a lelketlen asszony, de a rosszul alkalmazott kékkőgyógymódtól szeme világát vesztette. Pfeifer Magdolna több egyént gyógyitott legutóbb is hasonló módon és szüléseknél is illetéktelenül segédkezett. A büntető eljárást meginditották ellene.

— **Felfüggesztés.** Mauer Károly ujverbászi segédjegyző az anyakönyvvezetőhelyettesi kinevezését vonakodott elfogadni, amiért a járási főszolgabiró fegyelmit inditott ellene és egyben állásától felfüggesztette.

— **Megfojtotta a pecsenye.** Azt hinné az ember hogy ebben az inséges esztenbőben, amikor krumplira sem tellik. a szegény ember nem is tud jóllakni. Ezt a hiedelmet szomoru esettel czáfolta meg egy szanádi szegény ember, akit nem egyébb ölt meg, mint a pecsenye evés. Gyuki csin Szvetozár szanádi földmives ugyanis a mult napokban a feleségével együtt vacsorálgatott, jó nagy darabokat vágva a disznóhusból, miközben a mohó falatozás egy jókora darab hust a légcsőjébe juttatott s mire a felesége orvosért sietett, már megfulladt a falánk ember.

— **Véletlen szerencsétlenseg.** Kozma Simon csantavéri lakos tegnap rokonánál, Kozma Pálnál egy vadászfegyvert vizsgálgatott, de mivel nem volt jártas a puskával való bánásmódban, az véletlenül elsült és a golyó az előtte állott Vida István nevü 19 éves cseléd lábába furódott. A sulyosan sebesült legényt a közkórházban ápolják.

— **Tombola az Otthonban** Szombaton este ismét tombolaestély lesz az Otthon kávéházban. A Margit szigetről hazaérkezett *Hasy* Kálmán kitűnő zenekara szórakoztatja a közönséget, A szép és értékes nyereménytárgyak a *Lövy testvérek* cég üzletének kirakatában láthatók.

— **A kinek szük az iskola.** Baszler Jánosnak hivják azt a kis apatini származásu legénykét, a ki 8 éves kora dacára gyalog tette meg az utat Szegedről Szabadkáig, csakhogy az iskola porától meneküljön. A hazavágyó diákcsemete most a rendőrségen várja az otthonlévőket, hogy hazaexpediálják.

— **Nyilvános nyugtázás.** A zentai Önkéntes Tüzoltó testület zászlószentelési ünnepélyén szegmegváltás cimén a következők adományoztak: Nikolits György, Nagy Iván István, Olajos Vincze, Piszár Sándor, Papp Sebestyén, Rieger Ignácz, Rieger Gyula, Répás Szilveszter, Rudits Já-

nos, Reiff Ferencz, Rotschild Mihály Sik Frigyes, Szücs József, Steiger Lajos, Székelyhidi Antal, Sztojanovits Arzén, Dr. Smidt Fülöp, Szegfü Ferencz, Saltész József, Szabó Lajos, Szommer Géza, Szőke János, Sétáló Lajos, Suber Endre, Sugár Lipót, Sinkó Mihály, Szent Endre Ö. T. E., Sétáló János, Tóth Lajos, Tamás György, Tóth János Antal, Tényi Győző, Tafler Bernát, Tolmácsy István, Török Gyula, Udvary István, Uszódi Ö. T. E., Vuits Iszó, Vuits György, Vránits János, Vukovits Dániel, Veiner Adolf, Veisz Tóbiás, Veres István, 2—2 kor. Bata Ferencz, Fendrik Károly, Farkas András, Farkas Ferencz, Havler Menyhért. Jankovits Dezső, Kovácsevits Ottó, Konczné Kiss Ágnes, Neider Béla, Répás János, Takács József, Varga István, Zsivkov György 1—1 kor. A nem szivü adakozók fogadják a Zentai Önkéntes Tüzoltó Testület parancsnokságának legforóbb köszönetét.

— **Anyakönyvi hirek.** Halottak: Vörös Mária 12 hó, Vuics József 14 nap, Ognyanov Timót 11 hó. Pausics Mihály 5 nap, Ciráki Ilona 1 hó, Ruminyákovics Lukács 18 év, Tóth Borbála 60 év, Csipak Margit 23 év, Kis Péter 2 hét, Crnkovics András, 24 év. Született 23; 13 fiu, 10 leány. — Eljegyzés: Kecskés András—Záka Katalin, Ilia Mihály—Kuncsik Ilona, Krizsanov Péter—Runyikov Mária, Dulics Timót—Malagurszki Ilona, Nagy Antal—Sztanyik Verona. Házasság: Bogdanovics Vince—Rógics Mária, Urbán János Póka Teréz,

— **A budapesti** meterológiai-intézet jelentése 1904. oktober 6-án. Hüvös idő várható, helyenkint csapadékkal.

Egy hirhedt betörő elfogatása.

Szabadka bünügyi krónikájában nevezetes szerepet játszó egyén került tegnap a szegedi rendőrség kezére.

Horvát Vörös Józsefnek hivják a hirhedt betörőt, aki szabadkai származásu.

Julius 21-én szabadult ki a váci fegyházból, ahol legutóbbi nyolcrendbeli lopásért ült három évig. De már ezelőtt is többször volt büntetve hasonló büncselekményekért.

Most Szegeden, ahol feleségét látogatta meg és ezen ürügy alatt tartózkodott, néhány nap alatt akkora tevékenységet fejtett ki, hogy Szegednek valóságos réme lett.

Vasárnap este meglátogatta a feleségét. Kiment a folyosóra és a szomszédos lakásban kiterigetett ruhákat ellopta. Bokor János lisztkereskedő észrevette a tolvajlást és nyomába eredt Horváthnak. A kapu patent-zárral volt ellátva, a tolvaj nem birt rajta kiugrani kirtelen. Eldobta a lopott holmit és ugy ugrott ki az ajtón.

Az utcán üzőbe vették és egy rendőr elfogta. A rendőrségen meg kezdték a vizsgálatot a tolvaj ellen. Mindent tagad. Bebizonyult rá a vizsgálat során, hogy egész sorozatát követte el a lopásoknak és valószinü, hogy az ékszerüzletekbe is ő, tört be.

A vizsgálatot minden irányban eréllyel folytatják.

A háború.

A háborura vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

Berlin, okt. 6.

A «Berliner Tageblatt»-nak jelenti Mukdenből tudósitója: A japánok előrenyomulásukat megakasztották és ugy látszik, hogy védelemre készülnek.

Lodon, október 6.

Szerda éjjel Tokióban feladott távirat szerint *az orosz flotta ismét kitört a portarturi kikötőből.*

Tokió, október 6.

Éjfélkor az a hir érkezett ide, hogy az orsz flotta ismét megkisérlette a kitörést.

Csifu, okt. 6.

A japánok tagadják hogy Port-Artur előtt nagy veszteségeket szenvedtek. Szerintük a helyzet még mindig kedvező. A reményt, hogy Port-Arturt bevehetik, nem adták fel, de ha ez meg nem történik is, Japán uralmát ezen a tengeren senki meg nem törheti, mert dél felől jövő flotta nem okozhat bajt.

London, okt. 6.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tokióból: Nyilvánvaló, hogy az a szabálytalan háromszög alaku terület, melynek csucsát Tienlin teszi, alapját pedig a mukden-fuzani vonal adja, nagy hadmüveletek szintere lesz. Az oroszok nyilván Tienlint használják fő hadibázisul és hir szerint a megerősitések egész sorát létesitették a délkeleti dombsorokon Tienlin védelmére. Értesülés szerint az oroszok erős sáncokat készitettek Tilunál, Mukdentől kilenc mértföldnyire északra. Épp ily erősségeket készitenek Tienlintől északra. Hir szerint a folyó, a melynek partján Tienlin van, átléphetetlen. Ugy hirlik, hogy Fuzant erős orosz csapat tartja megszállva. Az orosz haderő elosztása megerősiti azt a véleményt, hogy Kuropatkin Oyamát csak a Munhó átlépésekor akarja feltartóztatni, hogy harcteret teremtsen, melyet már most erősitenek nagy sietséggel.

Megfulladt tolvajok.

A pozsonymegygi Patonya községben különös eset történt e napokban. Rojcsik Mihály és Szelő János patonyai lakosok Horonyi Péter gazdaembernek a szőlőhegyen levő pincejébe mentek vasárnap éjjel, hogy onnan egy hordó bort elemeljenek.

A sötétségben azonban, amikor a pincelépcsőn lehaladtak, leütötték azt a karót, amellyel a pince ajtaját kitámasztották s az lecsapódott. A két tolvajt másnap reggel megfuladva találta meg a pince tulajdonosa, Horonyi Péter.

Megállapitották, hogy Rojcsikot és Szelőt a kiömlött széngáz ölte meg. A vizsgálat során gyanu merült fel Horonyi Péter ellen, hogy ő zárta le az ajtót a két bortolvajra Horonyi ugyanis azon az éjjelen kint aludt a présházban és valószinüleg felébredt az ajtó lezuhanására s kivülről lezárta az ajtót. Horonyi azonban azt állitja, hogy az ajtó magától záródott le s azért nem tudtak a tolvajok kimennkülni.

Az esetről táviratilag értesitették a királyi ügyészséget s a további vizsgálat lesz hivatva kideriteni a valódi tényállást. A két elhalt ember tizenegy árvát hagyott maga után.

TÁVIRATOK.

Thaly ünneplése.

Budapest, okt. 6. A képviselőház tagjai Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére, pártkülönbség nélkül elismerve Thaly Kálmánnak az obstrukció leszerelése körül szerzett érdemeit, diszes emléktárgyat készittettek számára. Az emléktárgy egy harmincöt négyzetcentiméteres aranyplakett, rajta Thaly Kálmánnak arczmása, a melyet Telcs Ede mintázott és ez a felirás: „Harcok irójának, béke szerzőjének.“ A plaketten kivül egy márvány papirnyomót is készittettek, amelyet Thaly Kálmán bronz mellképe diszit. Az emléktárgyak átnyujtása október nyolcadikára volt kitüzve, de elhalasztották néhány nappal, mert október nyolcadikán a képviselőház tagjai jórészt még a vidéken lesznek

Október 6.

Budapest. okt. 6. A tizenhárom vértanu halálának mai gyászos ötvenötödik évfordulója alkalmából a főváros különböző templomaiban istentiszteletet tartottak. Az egyetemi templomban 10 órakor volt az istentisztelet. Az egyetemi templomból aifjuság a fővárosi Vigadoba ment, ahol a szokásos emlékünnepély folyt le. A ferencziek templomában szintén délelőtt 10 órakor gyászistentisztelet volt, amelyen Damjanich János özvegye is jelen volt. A főváros iskoláiban szintén volt ünnepély, a nagy történelmi évforduló alkalmából.

Püspöki tanácskozmány.

Salzburg, okt 6. Ma kezdődött a hercegérseki palotában Katschthaler biboros hercegérsek elnöklésével a salzburgi egyházmegye három napra kitüzött püspöki tanácskozmányai Résztvesznek ezen a trienti, brixeni, seckaui, gurki és lavanti érsekek, valamint dr. Kaltner salzburgi cimzetes püspök.

Merénylet Szofiában.

Budapest, okt. 6. Szófiából táviratozzák: Csak véletlen, hogy itt ma ismét nem szaporodott a dinamitmerényletek száma. Az éjjel héhány fegyveres ember rátámadt az utászászlóalj dinamitraktára előtt álló őrszemre, de ennek sikerült fellármázni az őrséget, amire a merénylők elmenekültek.

A vármegyei tisztviselők érdekében.

Budapest, okt. 5. A vármegyei tisztviselők országos egyesülete mozgalmat inbitott a megyei alkalmazottak két munkás csoportja érdekében. Az utmesterek és a járási irnokok dolgában szólalnak fel. Arra kérik a törvényhatóságokat osszák be a megyei utmestert is a segédszemélyzet közé, a XI. fizetési osztályba, az egyes járásokban pedig szervezzen irodatiszti állásokat is, hogy az irnokoknak is legyen reményük valamelyes előléptetésre. A kérvényt az összes megyei törvényhatóságoknak megküldték.

Lotz állapota.

Budapest, okt. 6. Lotz Károly állapotában, mint örömmel értesülünk, a javulás tartós. Ma is csak egy injekciót kapott. Orvosai ezek után valószinünek tartják az erős szervezetü agg müvész felépülését.

MULATSÁGOK.

Felülfizetések. A szabadkai izr. öns. és gyám. egyes. által, saját pénztára javára f. évi október hó 2. napján megtartott tánczmulatságra beszerzett boritalhoz azon czélból, hogy az ezért befolyandó egész összeg mint tiszta jövedelem szintén az egyesület pénztára javára forditassék felülfizetéskép, a tánczmulatságot rendező, következő választmányi tagok járultak hozzá: Halbrohr Dezső 2 kor., Weitzenfeld Ferencz, Fogel Zsigmond, Baron Dávid Engel Lázár, Török Lipót, Jockel Jakab, Polacsek Náthán, Halbróhr Sándor és Weisz Sándor egyenként 1—1 korona, összesen 11 kor, mely összeg a tegnap jelzett tiszta jövedelembe már benfoglaltatik. A t. választmány tagjai ezen szives adakozásukért, melylyel az egyesület vagyoni szaporodását ekként is előidézték, fogadják az egyesület hálás köszönetét.

! BIZTOS SIKER!
Tessék próbát tenni

Lichtneckert-féle ház a vasutállomással szemben és DERTÜL JÁNOS müköszörüsnél Kazinczy-utcza.

TANÜGY.

A szabadkai esperesi kerület tanácskozása. Ma délelőtt folyt le a szabadkai esperesi tanitók tanácskozása. Kuluncsics Miklós esperes és bajmoki plébános elnöklése mellett. A helybeli papságon kivül részt vettek e gyülésen a csantavéri, bajmoki tanitói kar, élénk eszmecserét fejtve ki az egyes tanügyi kérdések fölött, a mely kérdések körül actulitás szempontjából a háziipar ismertetése az elemi népiskolában, vált ki. A báró *Rédl* uradalmán müködő tanitónak Králiknak, szakavatott felolvasása e kérdésről mindenki tetszését kivivta. *Dér* Ferenc csantavéri tanitó és neje Dérné Faltum Katica tanitónő hozzászólása egész uj világot tárt föl, minő sikerrel lehet a népség jólétét előmozditani, ha a tanitó az ipar elemeit már a legalsó iskolában ismerteti. Délben Kuluncsics Miklós esperes a Bárány szállóba invitálta meg a tanitókart ebédre.

Elnapolt iskolaszéki ülés. Az iskolaszék elnöke ma délutánra rendkivüli ülésre hivta egybe az iskolaszék tagjait, hogy a mult havi rendes ülés póttárgysorozatát letárgyalhassék. A tagok száma azonban nem lévén határozatképes, az ülés mához egy hétre halasztatott.

Szerkesztői üzenetek.

S. E. *Zenta.* Kérünk a holnapi közgyülésből annyit, amennyit lehet még holnap. Üdvözlet.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: Dugovich Imre. 36.

A vojvoda ekkor már pisztolyának agyát szorongatta. A másik pillanatban Cvetkó és társai után rohant. Lyubán és Blagojó követték rohanásában. Néhány pillanatig tartott a rohanás, mikor Zsenó hangját csengő alt női hang kezdte kisérni. E hang megállásra kényszeritette a rohanókat. A vojvodán és társain erőt vett valami megmagyarázhatatlan érzelem: a váratlan öröm, a boldog meglepetés érzelme, a megtisztult, magasztos ösztön, aminek emberi nyelv még nem talált kifejezést. A dal végét már együtt énekelte a két csapat. Az őszi éj hüvösségében mintha melegség áradt volna szerteszét a néma környéken. A szél mintha erőt nyert volna, hogy a melegséget árasztó mélabus hangokat gyorsabban hordja szerteszét a Sztarana Planina minden zugába, s gyorsabb, sokszorossabb legyen a lelkeket felébresztő viszhang.

Mikor a dal elhallgatott, a két csapat már szemben állt egymással. A forrás körül a leány-vojvodát, Dobrát állta félkörben körül csapata. A vojvoda hozzá lépett, feléje nyujtotta kezét. Egyetlen meleg, hosszu kézszoritás volt az üdvözlés.

— Dobra, szólalt meg végre Radin, azt hittük, hogy a pasa foglya vagy. Az egész környéket bejárták társaink és nem találtak. Ha a Planinán lettél volna, meg kellett volna találnunk téged, a vojvodát, Dobra. Mert hiszen otthonod az, mint a sasoké és mint a mienk.

— Pedig a Planinán bandukoltam helységből helységbe. Itt, ahol ismer minden fa, minden szikla, nem volt mit keresnem. Tartanom kellett a lomboktól, hogy az alattuk elhaladóknak megsugják rejtekhelyemet. Bejártam a tulsó hegyeket, hogy buzditsak a harcra. Kevés lelkesedést találtam, de sokat hagytam hátra mindenütt. Caribródban mintha nyomomban is lettek volna Pazvanó pasának janicsárai, de sikerült előlük megmenekednem. Mezőkön, hegyeken, erdőkön keresztül siettem pihenés nélkül a Vojna dombra, hogy hajdukjaimmal találkozzam. Egyetlen emberre sem akadtam.

— Árulók közé jöttél Dobra.

Dobra mintha nem is hallotta volna Radin közbeszólását folytatta elbeszélését.

— De mégis akadtam egyre: Zsenóra.

— Az árulók felbujtóira, harsogta kitörő haraggal Radin.

Zsenó mint a megsértett oroszlán ugrott előre, kogy Radinra törjön, de ez a hegységek urának fenségével állt mozdulatlanul. Blagojó ugrott közéje és Zsenó közé.

— Blagojó, a Sztára Plánina vojvodáját nem szabad védened az árulók felbujtója ellen. Öklöm egyetlen sujtása a földre dönti. De még ez a perc nem érkezett el. A vojvoda barjaktárját nem itéli el meghallgatás nélkül.

— Zsenó, kiáltott most föl csengő hangon Dobra. Ki meri előttem Radin vojvodára emelni kezét, aki még téged sem vádolhat igaztalanul. Térj vissza a helyedre. Itt most mi itélünk!

(Folyt köv.)

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Értesités

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget, hogy helyben **Zászló utca**, saját házamban levő üzletemben

takaréktüzhelyek

jutányos árban kaphatók, és pedig:
1 sütő takaréktüzhely 20 koronától feljebb
2 „ „ 50 „ „
Osikó takaréktüzhely 1 sütővel 10 korona
„ „ 2 „ 20 „

Készit a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelü munkákat, speciális bármely e szakba vágó munkálatokban.

A n. é. közönség szives látogatását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Cziráki János.

Átköltözés miatt

a raktáron levő

egyptomi szivarka hüvelyek

mélyen leszállitott árban

nagyban és kicsinyben eladatnak

Löw Zsigmond

rövid- és szabókellékek üzletében

Farkas J. füszerkereskedő üzletével szemben, fiakkerosok megálló helye.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betükből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. – Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kiván:

Butort,	Gabonát,	Üzleti helyiséget
Zongorát,	Uzletet,	Nyaralót,
Bort,	Mühelyt,	Birtokot,
Gyümölcsöt,	Lakást,	Házat,

vagy a ki

valamely állást betölteni kiván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi a

„Bácsmegyei Napló“

kis hirdetési rovatát.

Bácsmegyei Napló ára 2 fillér kapható: **Vig Zsigm. Sándor** könyv és papir kereskedésében főtér. **Heumann Mór** könyv és papir kereskedésében főtér. **Mezneries József** füszer és csemege üzletében honvéd laktanya mellett **Tenner B.** dohánytőzsde és játékáru üzletében Kossutk-u.

Erdélyi D. és Társa dohány nagytőzsde Kossuth utca. **Beck Sándor** füszer és liszt üzlete a törvényszékkel szemben. **Herczl József** füszer és liszt üzlete Petőfi-utca sarkán. **Krécsi A. Nándor** könyv és papir kereskedésében Deák-u. **Gerber Jakab** dohánytőzsde és esztergályos üzletében Kos uth-u.

Nojcsek Géza füszer és csemege üzletében Damjanich és Bercsényi utca sarkán. **Spitzer és Klein** füszer és csemege üzletében Rudics-u. **PALICSON Menczel Mihály** füszer és csemege üzletében

Kiadóhivatalunkoz intézett levelek csakis bélyeggel továbbitatnak

Kis menyecskével megismerkedni óhajt gavalér uri ember. Levelek a kiadóba „Gavallér“ j alatt intézendők. 559

Fiatal ember egy szerény, intelligens le ny, vagy fiatal özvegy ismeretségét keresi. Leveleket Posterestante »Fiatal« j a. kéretnek. 560

Özvegy 2000 korona hozománynyal férjhez óhajt menni Arcképes leveleü „Özvegy“ j alatt a kiadóba intézendők. 561

Mákdaráló egész jó karban azonnal eladó Cim a kiadóhivatalban. 562

25 év óta fennálló rövid divattáru üzletem, előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Blumberg, Nyiregyháza. 563

Régi ajtók, ablakok jutányosan eladók Cim a kiadóban 429.

Kisasszony intelligens ajánlkozik gyermekekhez Schwarz Gizella Csurgó, Somogy megye. Post restant. 559

Ki akar eladni vagy venni könyvet, zenemüvet, papirt, irószert, az menjen az **„Antikvárium“**-ba, Szabadka. a Gimnázium átellenében. Kölcsönkönyvtárának havi dija 30 kr. Képes levelező-lapoknak csak 1 kr. darabja az Antikváriumban. 556

Széchényi téren egy csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóba 560.

Gazdaasszonyi, kulcsárnői állást keres egy jó családból való nő Cim a kiadóban. 547

Vetőgép még egé zen jókarban levő, Azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 555.

Nagy pince helyiség azonnal kiadó 558

20804/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy a köztenyésztésre használni szándékolt magán mének bizottsági megvizsgálására a hármas bizottság Szabadka városra határnapul *f. évi november hó 8-ik napjának d. e. 9 óráját* tűzte ki.

Minélfogva felhivatnak az összes méntulajdonosok. hogy ménjeiket fenti időre a városi raktár udvarába megvizsgálás végett annál is inkább vezessék elő, mivel a későbbi jelentkezések figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Szabadkán, 1005. szept. 28.

A városi tanács.

21194/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, miszerint a város közönsége tulajdonát képező Bajmok Kaponya. $244^{241}/_{1600}$ hold föld *f. évi október hó 13 án d. e. 9 órakor a helyszinén* az 1904/905. gazd. évre tavaszi vetés alá nyilvános árverés utján haszonbérbe fog adatni.

A haszonbér fele része azonnal a helyszinén, másik fele része pedig 1905. évi márc. hó 1-ig fizetendő.

Egyéb árverési feltételek a gazdasági ügyosztályban. a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szadabkán, 1904. évi okt. 3.

A városi tanács.

Előzetes költség nélkül!

PÉNZ

4%-os

törlesztéses kölcsönöket nyujtunk budapesti és külföldi elsőrangu pénzintézetektől a földbirtokok és ingatlan $^3/_4$ értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorsan** és **discréten.**

Bank- és magánadóságok convertálása.

Készitünk tervezeteket különféle ujonnan alapitandó vállalatokról, valamint financirozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geologiai véleményezéseket hiteles szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakitásával.

MELLER LAJOS és Társa Budapest, VI. Teréz-körut 32. (Törvényileg bejegyzett czég.)

Nyomatott kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdájában Szabadkán.